По конфіскаті — наклад другий.

Ч. 61 (215). Львів, неділя 18. березня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік II.

ДСЬКИЙ ВІСТНИК

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграмів Громадський Вістник Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12800 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна примірника 500 мп.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Львів, 18. березня 1923.

Рішення? Відомости, що в останніх трьох днях заллюють польську пресу, миготять веселковими барвами з приводу постанов Ради Амбасадорів. Представники Франції, Англії, Італії й Японії винесли постанови, згідні з польськими анексіоністичними аспіраціями. Отже в справі польсько-литовської границі затверджено ухвалу Союзу Народів з 3. лютого ц. р. що до поділу невтрального пояса. Вильно, столиця Литви, переходить остаточно в польське посідання. Білорусько-польська і українсько-польська, а в суті річи російсько-польська границя покривається з лінією рижського трактату. В справі Сх. Галичини маємо поки що таку ухвалу: Великі держави Антанти рішенням Ради Амбасадорів з 14. ц. м. перенесли засвоєні собі від б. австрійського цісарства в сен-жерменськім трактаті тав. суверенні права на польську державу. Одночасно перенесли вони на Польщу обняті сен-жерменським трактатом тягарі, як спадщину з передвоєнних довгів Австрії.

Під якими умовами наступила передача Польщі суверенних прав над Сх. Галичиною, — не знаємо, бо польські відомости в тій справі дуже баламутні. Уступ, що відноситься до Сх. Галичини, поперетиканий найдивогляднійшою плутаниною. Його текст по польським інформаціям такий: „Супроти того, що Польща рішилася признати Сх. Галичині автономічні свободи, узгляднюючи етнографічну окремішність краю, і супроти того, що Польща заключила з з великими державами трактат про національні меншости, то ті великі держави признають суверенність Польщі у Сх. Галичині, а Польща приймає на себе господарські зобовязання, передбачені трактатом в Сен Жермен, котрі відносяться до поділу австро-угорських довгів“.

Одночасно Пат. подає з Парижа, що 15. ц. м. підписано там документ в справі східних границь Польщі. Той документ в частині, що доторкає Сх. Галичини „обіймає спеціяльні застереження, що Польща повинна дати вдоволяючі гарантії, що є готова здійснити свої запевнення в справі спеціяльної автономії Східної Галичини“.

Покищо не розпоряджаємо ніякими відомостями від нашого представництва за кордоном і тому мусимо в цій преважкій хвилі обмежиться до польських звісток.

Перенесення суверенних прав з держав Антанти на Польщу є фактом доконаним. Підчинена польській суверенности Східна Галичина має одержати якусь спеціяльну автономію невідомого нам характеру. Не слід нам ошукувати себе, що на міжнародній арені польська диплоьматія віднесла безперечну побіду. Як стверджує добре поінформований „Курєр познаньскі“ (ч. 60 з 15. ц. м.) в статті „За східні границі“, „справа признання східних границь Польщі була вже від довшого часу підготовувана польськими представництвами на заході“. Це підготування врешті дало Польщі диплоьматичну побіду. Воно й не диво, коли зважити, що польська диплоьматія, як представництво суверенної держави з одного боку мала вільний доступ до всіх компетентних міжнародніх чинників, а з другого боку розпоряджала потрібними матеріяльними засобами та користувалася всесильною і беззастережною допомогою Франції. Нашаж диплоьматія, представництво офіціяльно непризнаної державної одиниці, без матеріяльних засобів, переважно була примушена кінчати тим, чим инші починали, т. зн. намаганням добутися до входових дверей компетентних чинників. Мимо того вона зробила багато, що було в даних умовах в людській спроможности.

Великі держави Антанти, що зі зброєю в руках і навіть по скінченій війні проповідували справедливість, панування права, самовизначення народів, що боролися проти насильства

В Парижі на Раді Амбасадорів потоптано великий клич: самоозначення народів. Клич, яким так довго гіпнотизували держави Антанти пробуджені підчас світової пожежі народи. Мілітарний інтерес Франції, яка вийшла в глиб Німеччини, поставлено понад право самоозначення народів. Жах Франції перед німецько російським виступом став притокою до формального затвердження палючої смуги, яку потягнено через живі організми білоруського і українського народу.

І може добре сталося, що той антантський дим розвіявся, що та змора розплилася, що зникли блудні огники знесилюючих міражів.

Є хвилини в життю одиниць, коли осамітнення здвоює енергію, родить нові сили, дає товчок до доцільної діяльности. Такі самі хвилини, довгі й творчі, є і в життю націй. Ніколи французька нація не була такою сильною, як в добі найбільшого осамітнення, в добі Великої Революції. Теж саме можна сказати з деякими модифікаціями про большевиків.

Великі держави Антанти перелляли свої суверенні права на

Східна Галичина.

Інформації польських телеграфічних агенцій.

З боку наших офіціяльних чинників досі не наспіли докладнійші інформації з Парижа.

Покищо подаємо вістки з польського джерела.

ПАТ. подає з Парижа: „Документ з децизією ради амбасадорів в справі східних границь Польщі підписано нині. Політичну лінію границь поміж Польщею і Литвою очеркнено згідно з тимчасовим рішенням Союза Народів з дня 3-го лютого, підчас паризької сесії. Ця лінія признає Вильно, як також залізничу лінію Вильно Гродно Польщі. В квестії східних границь Польщі рада амбасадорів приняла границі визначені риським договором, підписаним Польщею, Росією і Україною, врешті документ управильнюючий приналежність Східної Галичини до Польщі обіймає спеціяльні застереження, що Польща повинна дати вдоволяючі гарантії, що вона готова реалізувати свої запевнення в справі спеціяльної автономії для Сх. Галичини“.

Англійський офіц. комунікат — по інформаціям ПАТ-а — висловлюючи запевнення (?) з приводу остаточного управильнення питання границь Польщі, сверджує, що англійський уряд не є безпосередно заінтересований в повищих рішеннях. „Агенція Вечорна“ подає, що уступ відносно Східної Галичини має так виглядати: „Супроти здецидування Польщі признати Східній Галичині автономічні свободи, узгляднюючи етнографічну окремішність країни і супроти сього, що Польща заключила з великодержавами договір про національні меншости, великодержави признають суверенність Польщі в Східній Галичині, а Польща прийме на себе зобовязання предвижені в Сан Жерменськім договорі.

Інтервенція амбасадора Зєдинених Держав.

Бувш. секретар Зєдинених Держав Кольбі починив на засіданню Ради Амбасадорів старання в користь українського населення Сх. Галичини. З його припоручення на засіданню Ради Амбасадорів інтервенював амбасадор Зєдинених Держав Геррік, але на його інтервенцію Рада заявила, що довше не може відкладати децизії, після чого східні кордони Польщі усталено.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Підстави робітничого руху в Англії перед війною.

Зупиняючись над непонятним для людини з континенту фактом, що англійський робітничий рух проходив перед війною цілком поза рамками соціялізму, ми мусимо відмітити кілька головних причин, які цей факт виясняють бодай частинно.

Але насамперед ось яка замітка: Коли приняти за непохитну правду, тези історичного матеріялізму Маркса — годі не запримітити повної суперечности між ними і дійсними життєвими відносинами, саме у відношенню до Англії (і так само Америки). Чому господарські відносини цеї країни не привели англійського (і американського) робітництва до соціялізму? Адже ці господарські відносини як виплив певного укладу продукційних сил країни, по думці історичного матеріялізму, повинні невідкличнo, шляхом залізного економічного детер-

Пр. 161/23. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Громадський Вістник“ число 52. (206) з дня 8. березня 1923. в артикулі під заголовком: „Вигляди?“ в уступах: а) між словами: „змагань Польщі“ і “вона вкінці“, б) від слів: „Вкінці слід підкреслити“ до кінця артикулу, містить в собі єство злочину з § 65 а закона карного узнав узнав доконану в дни 7. березня 1923. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 проц. карн. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щобч се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 8. березня 1923.

(Підпис нечиткий.)

мінізму створити в Англії, можна сказати, клясичні форми соціялістичного руху. Тимчасом справа мається якраз наоборот. Англійське робітництво майже до останніх літ зовсім не виявляло охоти навіть організуватися як осібна політична група. Labour Party до року 1900 не істнувала як політична партія в нашому розумінню. Labour Party була тільки свобідною злукою поодиноких робітничих професійних організацій, отже перш усього — вуглекопів, залізничників і транспортових робітників (3 найсильніщі англійські робітничі професійні спілки), які, одначе, під політичним оглядом йшли за двома головними партіями в краю: консерватистами і лібералами. Робітники не виставляли при виборах власних кандидатів, а тільки віддавали свої голоси будь на консервативних, будь на ліберальних кандидатів.

Своє робітниче становище вони вважали за професію, за звання, яке вимагає певної окремої оборони станових інтересів, подібно як це діється і з другими професіями, одначе зовсім чужі були для англійського робітництва ригористично-догматичні вірування соціялізму про клясову окремішність робітництва, одним словом: т. зв. клясовий прінціп.

І саме тут зустрічаємо найбільше закидів зі сторони соціялістичних діячів континенту на адресу англійських робітників, що в них, мовляв, зовсім не має клясової свідомости — цеї головної догми соціялістичного мислення.

А значіння Labour Party як політичного чинника родиться в момент, коли вона зачала в усіх політичних справах виступати самостійно, кидаючи дотеперішну службу двом істнуючим партіям.

Відомо н. пр. що Labour Party не має навіть власного публіцистичного органу, так, як щоденник Daily Herald єсть приватною власністю його видавця Юрія Лянсбері, який дозволяє Labour Party робити зі своєї часописи трибуну для її політики, але також і своєї самостійної участи не ставляє поза скоб[illegible]и.

Значить: неправда, начеб робітничий рух мусів конче проходити під прапором соціялізму. Натомісць правда, що соціялізм є певна ідеольоґічна система, яку і робітник шляхом свобідного переконаня може приняти або відкинути. І коли справді до реалізації цілого соціялістного ідеалу або тільки деяких його постулятів прийде, то це не буде ніякий виплив економічного детермінізму, а лише наслідок свобідного переконання такої або другої частини населення і наслідок його свідомої законодатної праці. На всякий випадок: так думає майже увесь загал англійського робітництва. І в цім є перша головна ріжниця між робітничим рухом Англії і континенту.

Не вважаючи на всю гостроту соціяльних конфліктів — англійський робітник стоїть на становищі, що цілю його боротьби являється виборення таких або других поліпшень його долі і матеріяльно-соціяльного положення, а не реалізація соціялізму. Складання якихнебудь особистих жертв в користь певної умової конструкції, отже соціялізму, реалістично думаючий англійський робітник вважає за смішний абсурд. Хто в силі найти крітерій, який з абсолютною певністю міг би доказати, що пророцтва соціялізму сповняться? Правда. В них можна вірити. І така віра не є злочин. Але в імя такої віри другу людину вбивати, загалом зневолювати її до певного світогляду, англійський робітник вважає за прикмету варварської дикости, негідної людини. За свободу думки Англієць вже в середних віках перерізував горло одному свому королеви за другим, отже тому прінціпи демократизму лежать і англійському робітникови в крови. З абсолютною певністю можна сказати, що н. пр. теза про диктатуру пролетаріяту ніколи не найде серед англійського робітництва більшої кількости поклонників. Натомісць англійський робітник знаменито розуміє вагу професійної організації для боротьби за поліпшення своїх життєвих умов. І в цім випадку, коли переконання про слушність своїх домагань (т. зв. fair play), не вагається перед жадними жертвами.

Ніхто отже не заперечить, що з такої точки погляду теза про історичний матеріялізм набирає зовсім другого вигляду, ніж той, до якого ми звичайно привикли. Нема сумніву, що для умів більшости англійського [illegible] міркування соціялізму були за мало сильні і переконуючі і тільки тому вони, англійські робітники, їм не піддалися. А не тому, що, мовляв, в них за мало розвинена клясова свідомість.

Ріжниця лежить отже в психольоґії і в національнім характері англійського робітника, а не в обєктивних умовах господарсько-соціяльного життя там і на континенті. Ці умови, по суті, однакові в цілій Европі і Америці. Але все таки, як бачимо, цілком не ведуть механічним шляхом до однакових наслідків. Навпаки. Ірраціональний момент національних ріжниць, отже такий момент, якого науковий соціялізм не визнає, є першою основою для вияснення суті англійського робітничого руху. І тут саме місце, аби його ще точніще зясувати.

(Продовження буде.)

Павло Лисяк.

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий 1 проц. податок на „Рідну Школу“, добачує дехто в недостачі екзекутиви. Це не вірно. Для нас національна карність і громадянський обовязок повинні бути більшим авторітетом, ніж багнет чужого жандарма.

Поруря.

Становище Англії.

Французька преса подає, що англійський уряд не годиться взяти участи в окупації Поруря, а навпаки починив деякі старання, щоби скликати конференцію або довести до переговорів між Берліном і Парижем. Англійський уряд бажає в тій справі втягнути в акцію уряд Зєдинених Держав.

Податки,

„N. J. Herald“ подає, що Франція розпочала стягати в окупованих областях податки.

Перед переговорами.

„N. J. Herald“ пише, що переговори між Німеччиною й Францією розпічнуться ще перед великодними святами.

Анґлійський делеґат в Порурю.

Англійська робітнича партія висилає свого представника до Поруря і Німеччини для провірки відносин, після чого цей делєґат зложить звіт провідникам партії.

Нові транспорти вугля.

В найблизшому часі з Поруря вивозять Французи нові транспорти вугля кораблями здовж Реном і залізницями. До перевозу вугля уживається також німецьких робітників, які не взяли участи в страйку.

Перед суд.

На днях в Ессені відбудеться судова розправа проти кількох урядників, яких обвинувачується в протифранцуській агітації.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

З польських справ.

Ліквідація німецької кольонізації на Познанщині й Поморю.

Н[illegible] засіданню сойму 15. ц. м. обговорювано внесення комісії закордонних справ про німецьких кольоністів на Познанщині й Поморю. Внесення реферував пос. Домбскі („Пяст“). Він виказав кривди, які заподіяла німецька кольонізація польс[illegible] народови і жадав, щоб на підставі версайльського трактату негайно приступлено до викинення цих кольоністів поза межі Польщі, які осіли на Познанщині й Поморю після 1. липня 1908 р. „Наші західні границі будуть безпечні щойно тоді, коли місце німецьких кольоністів займуть польські хлопи“, — говорив пос. Домбскі і предложив соймови під ухвалу внесення комісії: „Сойм взиває уряд, щоб негайно скористав із прав, що йому прислугують на підставі версайльського договору у відношенню до німецьких кольоністів“.

Після довшої дискусії це внесення принято, при чому принято резолюцію, щоб уряд на протязі 4 тижнів [illegible] звіт, скільки зроблено в напрямі ліквідації німецької кольонізації. — З приводу таких рішевь німецький клюб переходить до рішучої опозиції.

Слід тут завважити, що про кривди для польського народу ізза німецької кольонізації і про історичну справедливість її ліквідації говорив якраз представник тих самих людовців, які сьогодні жада[...]

Традиції українських революцій.

VI.

Уважний читач і сам уже певно виробив собі певний погляд на се, що таке обговорені вище українські революції та які можуть бути їх традиції.

Та киньмо оком на них іще раз.

Почнім від означення самого слова: що таке революція? Се різка заміна одного режіму другим. Революція може бути дуже корисною для народу, коли зруйнувавши старе, негодяще, вона здібна збудувати нове, краще. З тої точки погляду революції у Франції й Англії були корисними, позитивними. Колиж революція обмежається тільки до зруйнування старого, не будуючи, не пробуючи ставити навіть на його місце нічого нового — тоді... хибаж се революція, переворот, заміна? Тоді — се стихійна реакція роздразненого, доведеного до розпуки людського ζῶον-а, тоді се бунт рабів — і нічо більше... Бунт, яких чимало знає всесвітня історія — від бунту рабів у стариннім Римі починаючи і на недавних іще бунтах невільників на заморських плянтаціях кінчаючи.

Се — одно.

А — друге:

Революції — у тім справжнім розумінню сього слова — можуть бути ріжні. Отже:

1) Національні революції, — коли ставлять собі за мету зруйнувати національну неволю і здобути на її місце національно-державну незалежність. Революцій таких знає богато головно новочасна історія, коли в народів пробудилася національна свідомість. Згадатиб тільки такі par excellence національні революції, як: грецька з 1821—28 рр., італійська і мадярська з 1848 р., польські з 1830—63 рр. і т. д. Піднимають їх поневолені нації як цілість для скинення з себе національного гніту, від якого терплять усі кляси нації.

2) Політичні революції — коли ставлять собі за мету усунути тільки певний політичний режім і заступити його иншим. Революціями такими були нпр. французькі революції 1789, 1830, 1848 рр., німецькі 1848 р., австрійські — з окрема — віденська з 1848 р. і т. д.

3) Соціяльні революції — коли змагають до заміни одного соціяльного устрою другим. Типовими соціяльними революціями є нпр.: революція англійських селян з 1381 р., революція німецьких селян з 1524—25 рр., парижська революція 1870—71 рр.

Отсе найголовнійші типи революцій.

*

Щож таке українські революції?

Та заки відповісти на отсе питання, слід дати відповідь на инше, а саме:

Чи всі вони передовсім є революціями?

І тут у першу чергу зустрічаємося з т. зв. „громадським рухом на Вкраїні пол. XIII. ст.“ Що се таке? Революція? Алеж уже М. Драгоманів замітив первісний, примітивний характер того руху і відніс його до категорії доісторичних, зоольоґічних просто відрухів людського ζῶον-а. І мав повну рацію. Бо рух сей — се типовий фраґмент тої анархії, від якої аж кишить тоді на Україні — в останнім століттю істнування старої Української Держави над Дніпром (пол. XII. — пол. XIII. вв.). Виріжняється він від решти тодішньої української анархії хиба тільки тим, що се була — у противенстві до анархії українських верхів — анархія українських низів. Анархія, яка добила стару Українську Державу над Дніпром...

Не свідомими революціями але стихійними бунтами були також українська Гайдамаччина згл. Коліївщина. Ствердив се понад усякий сумнів симпатик згаданих рухів проф. В. Антонович у цитованій вище спеціяльній розвідці про сі рухи. І так само має повну рацію. Бо чого хотіли згл. до чого змагали учасники тих рухів? Над сим вони і не застановлялися навіть. Вони бачили перед собою дійсних чи уроєних винуватців своєї недолі і — мстилися на них за сю недолю. І — нічого більше. Як инакше виглядала нпр. селянська революція у Німеччині в 1524—25 рр. Там крім пімсти за дотогочасну недолю селян бачимо також 12 статтей селянських домагань, між якими побіч жадання скасування підданства, ограничення й управильнення десятин, усунення нових оплат і роботизн, вживання лісів і пасовиск знаходиться також жадання свободи слова божого й ин.

Чи щось подібного виставляла Гайдамаччина згл. Коліївщина? Ні, не революціями були вони а бунтами, от такими як французька жакерія пол. XIV. ст. і тільки!

Українськими революціями — у властивому значінню сього слова — були за те два инші масові українські рухи: Хмельниччина і повстання 1918 р.

(Продовження буде.)

ють безоглядної польської кольонізації на українських землях. Безоглядна ліквідація німецької кольонізації всього-навсього 15 літ потім, як почалася, доказує, як швидко иноді до слова може прийти історична справедливість.

Поширення компетенції ендецького сенату над соймом доконаним фактом.

На соймовій конституційній комісії перепало внесення ППС. про незгідність недавно ухваленого регуляміну сенату з підставами конституції. Проти цього внесення голосували людовці „Пяст" на спілку з „Хіеною".

З студентського життя.

Організації академічної молоді трудової партії!

Велика світова війна перервала як і инші нитки так і нитку студентського життя, яке йшло до часів воєнних в двох напрямах: в напрямі професійнім і політичнім. Перерва ця була однак не довга. Під впливом акції теперішньої влади повстала у тій культурній масі більша реакція, яка видвигнула і збудила наше студенство із сну, в якім воно, змучене, хвилево відпочивало.

Першим напрямом праці, якій віддалось наше студентство по воєнній заверусі було створення своєї власної святині науки, створення українського універтитету у Львові. Праця у нім була так пекуча і велика, що відкинувши від себе, в ціли полегчення другу свою струю, а не політичну, українське студентство повзяло тоді тільки працю своєї професійности. Та коли тепер їх користна праця в части облегчена, коли іcтує уже український університет у Львові, авторітет якого признають заграничні держави, наше студентство відчуваючи брак другого живчика, звернуло свою увагу також і на працю в напрямі політичнім, хотячи отсим перебрати на себе характер дійсного студентства, студентства довоєнного. Наслідком цего вирозуміння відбулись в неділю дня 11. марта 1923 збори членів і симпатиків Української Народньої Трудової Партії, які завязали згл. відновили Студент. Секцію Н. Т. П. На зборах було присутних около 50 студентів і делегати Народнього Комітету, а це п. ред. Струтинський, д-р Біляк і п. Пеленський. Присутні делегати зясували програму і ціль партії. Опісля вибрано голову Секції і Виділ, який сейчас уконституувався. Дискусії на загал були дуже живі і інтересні головно на тлі політичнім. На закінчення зборів забрав голос д-р Біляк, який підчеркнув конечність участи нашого студентства у політичному життю виказуючи, що студентство, яко провідна інтелігентна маса повинна і мусить дбати не тільки про свою професійність, про забезпечення своїх суто житевих інтересів як одиниці, але також дбати повинна і мусить про перебіг і розвій життя взагалі не як одиниці чи гуртка, але цілої суспільности.

Студент.

НОВИНКИ.

— **Чекн почові розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. Передплатників негайно вдіслати передплату тому що маніпуляція чеками тягає тепер доволі довго. — Просимо отже сейчас висилати гроші, щоби не було перерви у висилці часописи.** — *Адміністрація.*

— Конфіската. Попереднє (60) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за два місця вступної статті п. з. „Унія і північно-західні українські землі" і одно місце в рубриці „Дописи з краю".

— **Богослуження.** В неділю дня 18 ц. м. о год. 10-тій відправиться в катедрі св. Юра торжествечна Служба Божа, по якій уділить Й. Е. Апостольський Візитатор благословення Апостольського українському народови. Проситься усіх громадян о якнайчисленнійшу участь, щоби схиливши голови під благословення св. Отця, як найсердечнійше попращано Його Висланника, який за цілий час свойого побуту між нами, виявив нам стільки любови і зрозуміння для нашого положення і для нашої праці, для наших стремлінь.

— **Домбаль виїхав до своєї „вітчини".** Комуністичний посол Домбаль в дорові виміни опустив границі Польщі і виїхав разом з иншими девятьома засудженими за комунізм — до Сов. Росії.

— **ІІ. Українська мистецька Виставка у Львові.** Гурток діячів українського мистецтва розіслав на днях усім українським плястикам запрошення до участи в ІІ. мистецькій Виставці, якої відкриття назначено на день 1. мая ц. р. При виставці української плястики буде утворений відділ п. з. „Нова книжка" в якому буде унагляднений розвиток мистецького вивінування української книжки за останні роки. Подрібно напишемо про виставку згодом.

— **Національний Музей в Ужгороді.** В останньому (24.) числі ужгородського „Русина" поміщує д-р В. Залозецький статтю про невідкличну потребу утворення Національного Музею в столиці Прикарпатської України — Ужгороді. Завязок такого музея істнує уже при ужгородській „Просвіті". Збірка покищо невелика, але неменш вартісна. Музей має ряд дуже цінних рукописів, між якими найціннійший „Молитвослов" з XIV. ст., рукопись „А-

РІЖНІ ВІСТИ.

Чергове засідання Союза Народів.

Терміи скликання найблизшої наради Союза Народів назначено на 10. квітня.

Стамбулійському грозять револьвером.

З Софії доносять, що на останньому засіданню ради міністрів, болгарський міністр Омачерскі загрозив президентови Стамбулійському револьвером за заяву в справі реконструкції кабінету.

Новий кабінет в Болгарії.

Стамбулійський утворив новий кабінет у такому складі: Стамбулійський міністр закордонних справ і президент міністрів, Попов міністр внутрішних справ, Стоянов міністр праці, Дубанов міністр справедливости, Янеф міністр фінансів, Моравєв міністр війни.

Масова еміграція з Туреччини.

З Туреччини до Греції прибуває щоденно тисячі збігців і Греція змушена виселювати Магометан, а на їх місце поміщувати збігців.

Болгарсько-югославянські переговори.

Переговори між Болгарією і Югославією доходять до кінця. До їх успішного закінчення причинилося поміркована угодове становище Болгарії.

Фашизм на Мадярщині.

На Мадярщині викрито кілька організацій, які стреміли до повалення теперішнього уряду. Богато осіб арештовано, особливо серед студентської молоді.

Вибори в Югославії.

„Прагер Прессе" подає, що вибори з Югославії відбудуться 10. березня і по всякій правдоподібности принесуть побіду радикальній партії. Із вибором нового парляменту не буде жадної зміни у закордонній політиці Югославії.

На мадярсько-югославянському кордоні.

На мадярсько-югословянському кордоні напав мадярський узброєний відділ на прикордонну югословянську сторожу. Прийшло до боротьби, яка трівала 4 години. В ночі Мадяре відступили, залишаючи одного вбитого.

Справа арабських провінцій.

В найблизшому часі між арабськими представниками і Англією буде підписаний договір, в силу якого управильнюється приналежність арабських малих провінцій.

Повстанчі заворушення в Виленщині.

У Виленщині польська армія зліквідувала литовський узброєний відділ, який нищив залізничі шляхи, палив двори і нападав на польських представників влади. В звязку з тим арештовано 250 Литовців.

Антисемітизм в Ковні.

В Ковні вибухли антисемітські заворушення, які довели до погромів. Військо і жидівська самооборона з трудом розігнали погромщиків. Багато жидівських домів і склепів здемольовано. Литовські націоналісти грозять новими погромами.

О. БОЧКОВСЬКИЙ.

У справі методики національно-визвольної боротьби.

— Анальоґія з иншими народами завжди буває добрим провідником: бо люде в певній добі і при однакових обставинах бувають досить подібними, більше ніж як на перший погляд видається. Люде є, чим завжди були: ми розвиваємося, але в основі не зміняємося.

*

— Окруження і природа все ще сильно ділають на людину й на народи, тому досліджування цих впливів принаймні подекуди потрафить вирішити чимало справ, що начеб-то є національними.

*

Про народи загалом і про свій власний зокрема можна думати безсторонно й не треба боготворити його.

Проти впливів чужого духа нема иншого засобу, як протиставити впливи свого духа. Це діється несвідомо; колиж люде починають думати про це, тоді лишається тільки як найточнійше і як найсумліннійше прослідити своє і чуже, а потім свідомо робити те, що діється підсвідомо.

Т. Ґ. Масарик: „Česká otázka".

Для кожного, хто хоч трохи серіознійше цікавився сучасними національними питаннями, мусить бути ясним, що великий процес національного пробудження та відродження т. зв. „неісторичних", а загалом — і точніще висловлюючись — поневолених народів, який був одним з найважніщих проявів історичного розвитку в XIX ст., безперечно має спільну фактичну підвалину та ідеольоґічну основу.

Від релігійної реформації XVI. ст., через велику француську революцію і ту ідейну атмосферу, в якій вона зродилася, до фільософічного й мистецького романтизму на початку минулого століття та до величезного впливу цеї останньої думкової течії на культурне й наукове тогочасне життя, легко можна простежити і зясувати поодинокі чинники та елементи, що сталися головними двигунами новочасного національного ренесансу. Зявившись спершу в центральній Европі, цей ренесанс поширився потім у всіх головних напрямах, захопивши згодом ґоловно Східну Европу, якої національну фізіономію він протягом останньої четвертини XIX. й перших десятиліть XX. століття основно перетворив та змінив.

На наших очах він перекинувся вже поза межі европейського суходолу й білої раси; з його чималим поступом доводиться вже серіозно рахуватися в Азії, Африці, де еманципація кольорового населення (н. пр. чорного, себто неґрського в Америці) йде тими самими шляхами й засобами, як і національне пробудження та відродження европейських поневолених або історією приспаних народів у перших деценніях XIX. ст.

Політичні й державні умовини здебільшого не були сприятливими для цих національних рухів. Національна засада via facti мусіла завоювати собі право громадянства яко державотворчий фактор. Стара европейська державність, що на віденському конґресі святкувала Пиррову побіду реакційного леґітимізму над революційним демократизмом француського походження, не хотіла визнавати леґальність цього інтруза й поборювала його з усією захланністю і безоглядністю фактично вже мертвого ладу, який одначе по інерції ще істнує якийсь час, доки не викристалізується новий суспільний та політичний устрій.

Таким чином національні рухи від свого початку були кинені на шлях революційної боротьби, підземного нелеґального істнування, скеровуючи головний свій наступ на леґітимну державу, що виповіла йому непримириму війну на життя і смерть.

Нація, яка визволюється, добачає в чужій державі свого головного ворога, якого вона мусить за кожну ціну знищити, з яким вона не зможе пертрактувати. Всяке поліпшення її становища в межах цеї держави є для неї байдуже. Це яскраво виявилося напр. в італійській боротьбі за власну національну й самостійну державу, в її непримиромости супроти Австрії, що поневолювала тоді північні італійські провінції. Італійські самостійники знали одно гасло: „Austria delenda est!"

Один з їхніх провідників сказав на адресу австрійського режіму в Льомбардії: „Ми не домагаємося, щоб він був добрий, ми хочемо, щоб він забрався геть!"

Такого становища супроти Англії трималися і досі ще тримаються ірляндські радикальні націоналісти напрямку Де Валєри, які британську державу вважають вампиром ірляндського народу й не хочуть мати з нею ніяких зносин, домагаючись лише одного, щоб Англія раз на все й безумовно залишила ізмараґдовий острів його питомому ірляндському населенню.

Ця нелеґальна форма істнування примусила поневолені народи здебільшого боротися власними засобами й на власну руку, затемнювала в значній мірі спільну основу національного ренесансу, унеможливлювала нормальний і органічний контакт між ними, а дослідувачам цієї дуже пекучої та незвичайно актуальної справи не дозволяла як слід порівнуючим методом збагнути праоснову та головні її форми й докладно зясувати провідні закони національного відродження; врешті національним діячам, працюючим серед ріжних народів, не давала змоги познайомитися ґрунтовно з тактикою та технікою національно визвольної боротьби в усій її ріжноманітности та на всіх щаблях її поступу. Через те й результатів у цій останній царині не могли використати всі поневолені народи і здебільшого кожний з них на власну руху. влас-

„лександрії“ з села Тішова з XVIII. ст., збірник пісень Волановського і ряд „Учительних Евангелій“ з XVII. і XVIII. ст. Інтересні вони тим, що в деяких заставках збереглася питома орнаментика з візантійськими впливами. Крім того є там ікони, чаші, хрести і т. п. З етнографії заслугує на увагу збірка крашанок та вишивок. Поки що музей найшов приміщення в василіянському монастирі в Ужгороді.

— **Цвітнева каденція присяглих суддів.** До квітневої каденції присяглих суддів, яка пічнеться 3. квітня вильосовано таких суддів: Пелецкі Б., Бесядецкі Р., Дрезнер Е., Дидевич В., Кендзєрскі С., Ліпскі С., Літвін К., Літвіновіч Б., Лопушаньскі Р., Лучкевіч В., Мікушевскі І., Мільскі В., Мошиньскі А., д-р Ноттавзен, В. Осоліньскі, Поляк І. Квадратштайн І., д-р Ростановскі Т., Шляйкер Ф., Штайн І., Шугарт М., Шпербер М., Срочиньскі Т., Строцкі М. Сильвестер К., Шайнос В., Щепаньскі С., д-р Шеліньскі М., Шишковіч Е., Слівіньскі М., Светлік В., Тенеровіч В., Терлецкі І., Кінці Г., Тоболька Е., Гінцінгер В. та 9 заступників. В квітневій каденції відбудуться розправа проти Олени Євіповічової, яка убила власну дитину, а сама пробувала отруїтися, проти С. Мухи о рабунок, Петра Гарасимчука за злочин „підбурювання проти польської держави“ та кілька пресових процесів.

— **Смерть в тюрмі.** Дня 15. марта н. р. вмерла в тюрмі на Бригідках Катерина Бубеля з Любіня великого, городецького повіту. Покійна відсиджувала кару 3-місячної вязниці за купно краджених річей і мала вже за 6 днів опустити вязницю. Покійна була вагітна і саме дня 15. ц. м. почалися у неї роди. При них у неї наступив кровоток і заки закликано лікаря, нещасна померла, оставляючи новонароджену дитину в тюрмі а троє дітей дома.

— **З Тернопільщини.** Головний виділ тов. „Просвіта“ скликакав до Львова загальні збори цього товариства на день 2. квітня н. р. Після статута право участи в цих зборах мають тільки делеґати філій і читалень „Просвіти“. З огляду на вагу просвітної організації для нас під теперішню пору ці збори повинні бути дуже численні. Тому виділ філії „Просвіти“ в Тернополі взиває отсим всі читальні „Просвіти“ в Тернопільщині, щоби вислали по одному делеґатови з повновластю від виділу читальні на загальні збори до Львова. Делеґатам з Тернопільщини найкраще виїзджати з Тернополя о 2 год. в ночі з неділі на понеділок, бо до Львова приїдуть о 7. год. рано, а вечірним потягом можуть вернути домів.

— **Замісць посла вязним.** Польський попихач (бувший радикал) Нестор Керничний, „хлібоїд“ з Березовиці великої коло Тернополя, чоловий кандидат хрунівської листи ч. 24. на Поділлю, перепавши з цілою листою при виборах до польського сойму, виїхав сейчас до Варшави з обави перед ознаками „прихильности“ нашого народу. Домів не вертає, а його хати і жінки береже поліція. Там жив разом з иншими хрунівськими кандидатами зі Сх. Галичини, що рівнож повтікали до Варшави, на ласці польського правительства, побираючи по 150.000 мп. тижневої підмоги. Тепер польське правительство хоче позбутися перепавших „хлібоїдів“, які все ще мають респект перед хлопським параграфом і тому не вертають домів. Нестор Керничний (здеклясований мужик) був трохи справніший і постарався о посаду возного в польському соймі та обслуговує тепер східно-малопольських „хлібоїдів“.

— **Нова підвижка тариф у Львові.** На оногдішньому засіданню міської ради рішено затягнути нову позичку в сумі 800 міліонів на покриття міського дефіциту. Поза тим порішено підвижку цілого ряду тариф, між иншими трамваєвих білетів і електрики від 50 до 100 прц. Від суботи 17. ц. м. ціни трамваєвих білетів будуть уже піднесені о 50 процент.

— **Проба сімфонічної оркестри** в неділю 18. с. м. о 9 і пів год. рано. Всі члени зволять точно явитися.

— **Пачкарство образів.** У Львові арештовано торговця картин Вайльмана, який перепачкував за кордон кілька цінних картин, що були на індексі творів мистецтва, яких вивіз заборонено.

— **З Т-ва наукових викладів ім. П. Могили.** В неділю 18. с. м. о 5. год. попол. в салі „Українська Бесіда“ буде виклад д-ра І. Раковського п. н. Louis Pasteur.

— **З краєвого Т-ва господарського „Сільський Господар“** у Львові комунікують нам: З причини слітного времени в минушому році богато культур насінної конюшини перегнило у полі. До краю ввезено насіння конюшини з Італії і Румунії. В пробках сього насіння найдено богато перстенця (канянки), звісної галапасної ростини, яка нищить конюшину. Звертаємо увагу нашим господарям, щоби при закупні насіння конюшини з огляду на небезпеку канянки були дуже обережними і купували його тільки з ґарантією чистоти насіння у фірм певних. Насіння конюшини, яке має Краєвий Союз господарських Спілок „Сільський Господар“ у Львові походить від краєвих продуцентів і продається тільки по відчищенню його на спеціяльній машині, виділюючій неповні зерна, хопти і канянку, на т. зв. „Duscuta системи Röbera“. Рівнож й прото полеві і огородові насіння з огляду на ціни їх належить купувати тільки у певних фірм, які ручать за якість і сорту.

— **Замітний дар.** Стахій Стеблецький, судля окружного суду в Чорткові пише ось що до „Сокола Батька“ 26|II б. р. „З нагоди скликаної на день 4. III. краєвої анкети посилаю 60.000 мар. п. на фонд іще одної (другої) у Львові площі на грища і забави для нашої молоді, про що пише Ст. Гайдучок в „Гром. В.“ ч. 40|23. Рівночасно висилаю лист. Помагай біг!“ Се перший метер квадратовий на другий майдан у Львові. Де має бути він? — Городецьке передмістя дуситься літом у непривітних мурах міста, так само Клепарів, Левандівка. Там найбільше нашої молоді, про яку треба найбільше подбати. Се не ґімназисти, а ремісничa молодь, учні виділових шкіл, молодь, для якої опікункою вулиця. Хай її опікункою стане майдан Сокола III. Громадяне з Городецького! Почин до діла дав замісцевий громадянин, тепер черга на Вас, між якими й відомі богачі. Від вас ждемо міліонів! Хто буде другий? Очевидно, що вартости сей дар не втратить, хоч він у марках польських, бо скарбник уже подбав, щоби сього дару не стрінула доля 1000 долярів, які перед роком присяав з Канади проф. Боберський на потреби Сокола, а банк виміняв їх на марки і змарнував так, що сьогодня за них хиба два ситця до тенісу можна би купити.

— **З черги 3-ий пожарний курс** по війні уладив Сокіл-Батько в середині лютого н. р. Покінчило його 16 учасників. І поліція від себе вислала одного слухача, який одначе не одержав свідоцтва покінченого курсу, бо не вислухав до ладу ані одного викладу. Викладали: д-р Щуровський В. першу поміч, Ігнат І. про те, як закладати й вести пожарні товарисства, Л. Огоновський викладав теорію пожарництва й робив практичні вправи. Під його проводом звиділи учасники також вирібню пожарних приладів. Ст. Гайдучок переводив пожарну руханку. Очевидно ціллю товариства є, щоби учасники цю науку, яку винесли з курсу, поширили між народом, а не кінчили курс для власного задоволення. Чому инші сокільські области таких курсів не улаштовують?

— **Руханково-вокальний Вечір Сокола-Батька** при ласкавій співучасти Вп. п. п. А. Крушельницької, В. Маслюка оперового співака і хору „Тов. Бандурист“ відбудеться в четвер дня 22. марта 1923. р. в великій сали Народного Дому (вул. Рутовського ч. 22). Програма: 1) Вправи палицями руховиків. Уклад Тов. Т. Франка. 2) Промова. — Тов. д-р М. Волошин. 3) Ритмічні вправи мячеками руховичок — Уклад Тов. О. Суховерської і Тов. С. Гайдучка. 4) а) М. Лисенко: „Ой чого ж ти почорніло“, б) Мауербер: „Roberto diavolo“ — відспіває п. В. Масляк. 5) Вправи на кони руховиків. Уклад Тов. П. Зимака. 6) а) С. Людкевич: „Народні пісні“, б) М. Лисенко: „Встає хмара зза лиману“ — відспіває хор Тов. „Бандурист“. 7) Плястичні вправи руховичок — уклад Тов. О. Суховерської. 8) а) Д. Січинський: „Фінале“, б) В. Барвінський: „Косар“ відспіває п. А. Крушельницька. 9) Вежі руховиків — уклад Тов. С. Гайдучка. — Фортепяновий супровід обняв п. В. Барвінський. Діріґент хору Тов. д-р В. Неділка. Початок точно о годині 7·30 вечером. Ціни місць: крісло І. ряд. 5000 мп., II. ряд 4000 мп., III. ряд. 3000 мп. Партер 1500 мп. Ґалєрія 1000 мп. (для учеників). 1907 1—2

— **Вп. Передплатників в Чехословаччині** просимо отсим складати передплату на наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Празі на конто Видавничої Спілки „*Діло*“ у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.*

Хто в нагоди коляди досіль ще не дав жертви на „Рідну Школу“, хай зробить це негайно!

ними силами, майже ab ovo мусів усе це сам знову і знову винаходити та завоювати.

З погляду суспільної доцільности та поступу це очевидна аномалія та зайва втрата національної енергії, що була мінусом не лише в розвитку кожного з цих народів вокрема, але й у суспільному біляисі вселюдської культури загалом, бо-ж ця і є в останній інстанції лише свого роду інтеґралом національно-культурних надбань окремих народів у їх загальному підсумку.

Правда, здавна вже фахові дослідники національного відродження інтуїтивно, мовляв, передчували й добачали навіть і спільну основу новочасного національного ренесансу і неминучість загально обовязуючих його провідних законів. Про це напр. писав виразно Драгоманів. Із цим, у більше прецизній формі, здибуємося в писаннях проф. Масарика; передовсім у його клясичній монографії про чеське національне відродження „Česka otazka“ („Чеське питання“), яка є справді зразковим прикладом науково точної, соціольоґічної аналізи національно відродного руху в певному конкретному його прояві.

Власне наведені як мотто до цієї статті цитати з „Чеського питання“ є уривками методичних правил професора Масарика, якими він керувався при досліджуванню поодиноких національних справ загалом, а насамперед чеської та славянських зокрема*).

Світова війна й велика революція на Сході Европи прилюдно вивели на історичну сцену вчорашні ще народи-кріпаки. Чимало з них зовсім визволилося, здобувши політичну незалежність, себ то державно усамостійнившись. Решта веде далі революційну боротьбу за своє повне самоозначення.

Завдяки цим основним і кардинальним змінам в державно-політичній конструкції Европи процес національного ренесансу зробив величезний поступ, о скільки розходиться про зовнішні його форми та прояви. Було би занадто оптимістичним гадати, що внутрішня його сила в усіх конкретних поодиноких випадках завжди зовсім гармонізує і відповідає цьому зовнішньому його успіхови та розмахови.

Навпаки, в багатьох випадках доведеться поодиноким поневоленим народам, які визволилися, перевести ґрунтовну внутрішню національну реорганізацію, щоб у належній мірі виявити свою справжню державно-творчу здібність і хист. Доведеться виконати величезне й дуже тяжке завдання доцільного вибудування і довершення суцільного національного організму, користуючись тими — иноді занадто фраґментаричними — надбаннями, що їх здобуто в таємній і нелеґальній боротьбі попереднього часу, коли здебільшого йшло про виборення або що найменше про заховання, мовляв, біольоґічного лише істнування того чи иншого народу-кріпака.

Це завдання вимагатиме цупкої та енергійної праці головно у двох напрямках: культурнім та економічнім, в першім — з метою витворення і викристалізування власної національно-культурної індивідуальности, досі в багатьох випадках лише потенціяльно захованої; в другім — з метою повного й максимального господарського розвитку та поступу рідної країни по лінії найбільшої можливої і, річ зрозуміла, в умовах сучасного суспільно-економічного ладу лише релятивної автархії.

І ось, щоб у цій своїй актуальній та майбутній праці поодинокі народи не мусіли вдруге, а иноді і втретє робити винаходи в области національної техніки й тактики, є необхідною річчю опрацювати систематичну і програмову методику тих останніх, використовуючи при цім очевидно ввесь дотеперішній досвід і здобутки більше щасливих і розвинених відроджених народів, з яких майже кожний, залежно від внутрішніх умовин своєї боротьби за існування, винайшов в области національної техніки та тактики щось своєрідне і звичайно найдоцільніще.

Для ілюстрації згадаємо кілька зразкових прикладів:

Чехи у своїх національно-визвольних прямуваннях виявили незвичайний хист у напрямі майже молекулярно переведеної, ріжноманітної організованости та спілчанства. Вони виробили чудову техніку й тактику що-до захисту своїх національних меншостей, що до кольосального поширення просвітної і спортової діяльности, що-до господарської самопомочи головно шляхом кооперації, яка в чеськім народі виявилася не лише в усіх істнуючих уже формах, але й винайшла деякі нові та спеціяльні відміни, суто національно-захисного характеру.

Ірляндці та Македонці досягли досконалости в области систематичного та найдоцільнішого національно захисного терору. Національна ірляндська добровільна армія (головно з т. зв. сінфейнерів), маючи до диспозиції около 10.000 добрих технічних сил, зуміла стероризувати й майже спаралїжувати около півміліонову англійську окупаційну армію.

Македонці, т. зв. „коміти“, виявили свій незвичайний хист як у царині індивідуального, так і зорганізованого терору. Рівночасно вони були добрими техніками в цій области. Російський революційний рух у своїй замаховій діяльности найчастійше послуговувався т. зв. македонськими бомбами. Деякі типи т. зв. „гандгранатів“, яких так багато вживалося підчас світової війни, є власне свого роду „правнуками“ македонської бабусі-бомби.

Зрештою рішучість і доцільність македонської терористичної техніки, географічно беручи, є ві

*) Див. „Česka otazka“ ст. 58—61.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Промова марш. Ратая. — Виключення пос. Луцкевича. — Текст ухвали Р. Амбасадорів.

Варшава. Марш. сойму Ратай на торжественнім засіданні сойму 16. марта 1923 виголосив промову, в якій м. и. говорив: Рада амбасадорів, опираючися на постанові уст. 87. версайльського договору признала без застережень наші східні границі (пос **Луцкевич**: *Без згоди українського народа!* — Ріжні оклики на лавах українських і білоруських послів. Марш. дзвонить і прикликує пос. Луцкевича до порядку. Томущо пос. Л. не успокоївся марш. прикликає його в друге до порядку. Голоси: Виключити! Проч з ним! Гамір. Марш. прикликає пос. Л. до порядку з занотуванням до протоколу, що коли не вспокоїться, грозить видаленням його зі салі. Гамір. Виключити з засідання!) Марш.: Виключаю пос. Л. з трьох засідань. Посла Луцкевича прошу кинути салю, бо виключений з трьох засідань. (На вкраїнських лавах невгаваючий гамір). Марш.: Користаючи з реґуляміна, наложив я на п. Л. кару виключення його з трьох засідань. (Голос: За мало!) Реґулямін це власність цілої палати. Непослух реґуляміновим розпорядкам маршалка це обида цілої палати. Що пос. Л. не кинув салі, прошу, щоби палата зволила ухвалити виключення його на оден місяць. Прошу послів, котрі є за цим внесенням, щоби встали. (Посли встають за виїмкою ППС. і національних меншостей.) Марш.: Звертаю увагу п. Л., що булоб непожаданим, щоби я мусів ужити сили супроти посла, котрий не хоче слухати ухвал палати. (П. Л.: Прошу п. маршалка тому, що... (Марш. перериває: Ви не маєте голосу, бо ви виключені. Коли зарадже не кинете салі мусітиму вжити сили супроти вас. (Л: У вас є сила примінена. — Марш. до дир. бюра: Прошу привести сторожу для видалення посла Л. — 5-хвилева перерва. По перерві марш. говорить дальше.)

Злишне булоб розводитися над вагою цього факту для Польщі. На позір нішо не змінилося. Ми не втратили ані не здобули ні пяди землі у відношенню до цього, що фактично було в нашому посіданню перед 14. марта 1923. Зміна наступила для світа і в цьому вага факту. Рішенням Ради амбасадорів польські східні границі одержали міжнародню санкцію. Польська держава перестала бути для світа чимсь територіяльно неочеркненим і пливким. Щойно тепер Польща входить на міжнародню арену яко конкретна позиція, котрої ніякий держ. муж не може поминути в свойому рахункові. Рішення Ради амбасадорів, це не акт ласки у відношенню до Польщі, лише акт справедливости, високого розуму і здібности предвиджування держ. мужів союзних держав. Сьогоднішнє торжество сходиться з річницею ухвалення конституції, з роковинами плєбісциту на Гор. Шлеську і риського договору, котрі визначили польські границі.

Опісля президент мін. подав авторизований переклад резолюції й ухвали Ради амбасадорів: „Британська імперія, Франція, Італія й Японія, котрі разом зі Зєдиненими Державами Америки, яко головні союзні і стоваришені держави підписали мировий договір у Версаю, рішили з уваги на це, що на основі 87. арт. точка 3. того договору є покликані до усталення границь Польщі, котрих не вичислено в цьому договорі;

польське правительство звернулося 15. II. 1923. р. до Конференції Амбасадорів з просьбою, щоби вел. держави репрезентовані в ній покористувалися правами, признаними їм у згаданому артикулі,

зі своєї сторони литовське правительство виявило вже в своїй ноті з дня 18. XI. 1922. р. бажання, щоби згадані вел. держави покористувалися згаданими правами,

на основі 41. арт. договору в Сан Жермен Австрія зреклася в користь головних союзних і заприязнених в. держав усіх своїх прав і титулів до територій, що передше належали до б. австро-угорської монархії, а котрі знаходячися поза новими границями, вичисленими в 27. арт. цього договору не є тепер предметом ніякого иншого приділу.

Польша признала, що етнографічні услівя вимагають відносно східної части Галичини устрою самоврядування, договір заключенний 28. VI. 1919. між головними союзними і заприязненими державами і Польщею, передбачив для всіх територій, що підлягають польській суверенности спеціяльні ґарантії в користь расових, язикових або віроісповідних меншостей; відносно до своєї границі з Росією Польща скомунікувалася безпосередно з цією державою, щоби означити перебіг цієї границі; відносно польсько-литовської границі слід узгляднити іствуючий стан річей, що випливає передівсім з резолюції Ради С. Народів з 3. II. 1923.

великодержави рішили поручити Конференції Амбасадорів управильнення цієї справи“.

В наслідку цього Конференція Амбасадорів постановляє: 1) признати границями Польщі: I. з Росією лінію, визначену й означену дня 23. XI. 1922. р. на основі взаїмного порозуміння і на відповідальність обох держав, II. з Литвою лінію подану низше (цієї лінії пос. Замойскі не подав ще польському правительству). Визначення цієї лінії на терені оставляється обом заінтересованим правительствам, котрі матимуть повну свободу за обосторонною згодою поробити поправки в подробицях, які признали би на місци конечними, 2) признати Польщі, котра то приймає повні права суверенности над територіями між висше вичисленими границями й иншими границями польської території з застереженнями постанов мирового договору в Сан Жермен у Ен Лє, дотично тягарів і зобовязань, які обтяжують держави, котрим було передано територію по був. австро-угорській монархії, зладжено в Парижі дня 15. III. 1923, підписали: Фібс, Поанкаре, Авецані, Матсуда“.

Нова сх. конференція.

Рим. Нова східна конференція відбудеться перед Великоднем з участю инших союзних делеґатів а не премієрів.

Турецькі контрпропозиції.

Париж. 16. ц. м. наспіли тут турецькі контрпропозиції. Як виходить із їх тексту багато уступів мирового льозанського проєкту счеркнено зовсім, а багато уступів в цілости наново долучено, иншіж уступи піддано редакційним змінам за виїмкою справи статута проливів цілий ряд нових уступів зробить конечним навязання нової дискусії між делеґатами великих держав і турецькими делеґатами. З тексту турецьких контрпроповиций виходить, що Ангора не довіряє тому всему, що згідно з предложеннями союзників сотворило ріжні привілеї для чужинців в Туреччині. Французькі знатоки після докладного розглянення турецьких контрпропозиций, поїдуть до Льондону, мабуть вже в неділю, щоби нарадитися з льордом Керзоном і з англійськими знатоками. Англійський уряд заграничних справ запросить мабуть італійське правительство до участи в виміні поглядів для уділення Туреччині відповіди за посередництвом спільної ноти.

Англія не інтервенює.

Льондон. Англійське правительство заперечило офіціяльно всі чутки про пляновану інтервенцію Англії.

Смерть б. чорногорської королеві.

Ніцея. В Антібес померла сьогодні в ночі бувша чорногорська королева Мілєна.

Німеччина не інтервенювала.

Берлін. ВКБ. З приводу чуток про спроби інтервенції зі сторони Німеччини констатує „Берл. Цтґ. ам Міттаґ“, що досі не послідувало ані урядове ані приватне демарш у Льондоні ані деинде.

Франція в справі посередництва.

Париж. Вольф. У французьких урядових кругах не вірять в англійський намір посередництва ані у готовість Німеччини до виповнення зобовязань. Поанкаре зазначив, що покінчення акції в Порурю ще не дасться передбачити. Франція відкидає пробу посередництва і лише предложення німецьких пропозиций може довести до переговорів. Німеччині вільно ці пропозиції предложити або обом окупаційним державам, або союзницьким зглядно репараційній комісії.

твором Балканського півострову, а етнографічно — майже національною прикметою югославянських народів. Підчас всесвітньої війни Австро-Угорщина страшенно відчула жахливу силу цього терору з боку сербської цивільної людности, без помочи якої сербська армія сливе чи змоглаб так довго й так успішно захищатися перед військовою лявіною центральних держав.

Північні Фіни знову були незрівнаними в пасивному відпорі, у своїй тактиці леґального бойкоту й саботажу. Головно в 1899 р., після відомого замаху царського уряду на фінську конституцію, вони чудово задемонстрували безсилість царського велитня в боротьбі з північним пігмеєм, не доконавши при тім ані одного протизаконного вчинку.

Вони дали відтак ще один чудовий зразок національно-визвольної техніки, а саме своєрідне примінення для цієї мети рідного письменства. Маю на думці чудові алеґоричні малюнки великого фінського письменника Юхані Ахо, з його знаменитої збірки поезій у прозі „Галузка ялівця“ (Katajainen kansani) *), що є дійсно клясичними зразками кришталічного, ідеального патріотизму; вони розпалили по всій Фінляндії величезний огонь протимосковського протесту.

Естонці й Лотиші виявили великий хист у царині дрібноорганізаційної праці, що чудово цементує національну індивідуальність. Вірмени, головно турецькі, є добрими національними терористами й революціонерами. Грузини мають першенство в орґанізації закордонної пропаґаційної та інформаційної діяльности і зуміли при будуванню власної держави перетворити теорію демократії в живий чин.

Без кінця можнаб наводити приклади. Але наведених досить для ілюстрації нашої думки.

Резюмуючи, доводиться констатувати, що: 1) чималі надбання і здобутки в области національної техніки й тактики іствують, мовляв, як membra disjecta; 2) кожна поневолена й визволююча себе нація доси здебільшого сама і власними засобами мусіла вишукувати ці технічні та тактичні засоби, хоч доцільніще було використати все це, що надбане й винайдене було вже иншими народами; 3) отже необхідно усистематизувати дотеперішні здобутки в области національної техніки й тактики, кодифікуючи їх у певного роду катехізм національно-визвольної боротьби, який зрештою мають уже для власних потреб Ірляндці та Катальонці. Покищо вистарчило би принаймні докладне ознайомлення з методикою національної визвольної боротьби поодиноких народів.

(*„Визволення“* ч. 1.)

*) Деякі оповідання поміщені в перекладі на сторінках цього журналу. Алє слід би видати цілу збірку українською мовою. (Р. Б.).

Курс грошей.

Львів, дня 16. марта 1923.

Доляри американські	43.200—43.500
„ „ (1 і 2-ки	42.800—43.200
Доляри канадійські	42.000—42.500
„ „ (1 і 2-ки	41.500—42.000
Марки німецькі (10 тис.)	2·90—2·95
„ „ 1000	0·00—0·00
„ „ (сотки)	2·70—2·85
„ „ (дрібні)	2·50—2·75
Леї румунські	205·00—212·00
„ „ (дрібні)	198·00—205·00
Корони чеські	1320·00—1750·00
„ (дрібні)	1290·00—1350·00
Австрійські стемпл.	00·00—00·00
„ ст. ем.	0.000·00—0.000·00
„ сотки нов. ем.	00·00—00·00
„ 50 кор.	00·00—000·00
„ 20 кор.	—·——·00
„ 10 кор.	—·00—00·00
„ 1. і 2-ки	0·00—0·00
Рублі 5-сотки	420·00—460·00
„ сотки	300·00—350·00
„ 25-ки	100·00—114·00
„ дрібні	0·00—0·00
„ думські 1.000-ки	00·00—00·00
„ „ 250-ки	00·00—00·00
Карбованці	0·00—0·00
Гривні	0·00—0·00
Франки французькі	2700·00—2750·00
Фунти стерлінґів	198.000·00—202.000·00
Франки швайцарські	8000·00—8200·00
Золото:	
20 кор.	200.000·00—210.000·00
20 франк.	185.000·00—195.000·00
20 марк. нім.	215.000·00—225.000·00
Фунти стерлінґи	00,000·00—00.000·00
10 рубл.	250.000·00—260.000·00
Доляри	00.000·00—00·0000·00
Срібло:	
Корони австр.	2.900·00—3.000·00
5 кор. австр.	00.000·00—00.000·00
Фльорени австр.	7.200·00—7.400·00
Рублі	11.700·00—12.000·00
Копійки	00·00—00·00
Доляри американські	00.000·00—00.000·00
„ полов. і ¼	0.000·00—0.000.00
Доляри канадійські	0.000·00—0.000·00
„ „ дрібні	0.000·00—0.000·00
Леї румунські	0.000·00—0.000·00

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, колиб наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер“ вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Домі“, Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

„ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК.“

Книжки ще раз написані.

Письменник: ...Не повірите, що приходить инколи на мене настрій, коли тужу за сучасним Омаром, який звільнив би нас від пірамід друкованого паперу...

Критик: Повірю швидше ніж Ви самі собі. Одним з найсильніших побудів письменської творчости є почування, що всі дотеперішні книжки не висловили чогось найважливійшого, саме того, що письменник має намір виявити у своїм новім творі.

Письменник: Ви іронізуєте. Не забувайте, що і Ви до них належите. Критик уважає немовби своїм професіональним обовязком повторити при нагоді кожнього нового твору правду, що все це вже було...

Критик: Це торкається книжок, які можна продати на вагу крамарям, або продавати публиці, яка зовсім не дбає про те: що коли кимсь було написано. Твори, які спонукують критика до передумання ще раз якоїсь старої проблеми приневолюють його одночасно до тої самої праці, що й письменника: показати чому те, що вже було є також новим.

Письменник: Чи Ви не признаєте, що одинокою живою літературою, живою у дослівному розумінню, є лише література сучасна, якою цікавиться загал, письменники та критики?

Критик: Що ви хочете цим сказати? Я готов згодитись з Вами, коли маєте на думці факт, що колинебудь було написане живе лише завдяки взаєминам зі сучасними переживаннями та питаннями. Одначе я не є прихильником сучасних книжок „нових“, „актуальних“, буцім-то хвилюючих останніми настроями — в протиставленню до тих, які перейшли вже до історії літератури на поталу бібліотечних мишей і професорських червяків.

Письменник: Критик має в собі часто щось з миші та червака. Коли він має перед собою книжку — він почуває потребу розложити її на тисячі обривків. Він залюбки порпається у величезній купі ріжнородного матеріялу, з поза якого його самого не видко і в якому він пробиває собі дорогу. Ви, критики, часто не хочете розуміти того, що письменник пишучи свій твір, не має голови як Александрійська бібліотека, не може і не хоче думати про всі книжки написані перед ним. На цьому самому становищі стоїть читач. Читаючи книжку він не має змоги ні охоти думати про инші; він почуває приємність або захоплюється твором незалежно від того, чи на ту саму тему є написані инші, краще або гірше.

Критик: Ви зовсім непотрібно бороните прав, якими всі користуються незалежно від поглядів на літературу та критику. Читачеві вільно захоплюватися календарем та сонником і вільно при читанню не думати навіть про ту одну книжку, яку має перед собою. Але в імя тої самої свободи думання не робіть закидів людям, коли вони читаючи не в силі забути про те, що читали ранійше. Коли хочете розглядати кожну книжку як окремий для себе світ, незалежно від істнування инших, тоді мусите прийняти прінціп, що кожний, хто вперве бачить Америку і повідомляє про це инших, має право на славу Колюмба.

Письменник; Діло не в цьому. Критик має повне право а може й обовязок прирівнювати сучасні твори з минулими. Діло в тому, що часто критики, а за ними читачі, назвавши кілька великих прізвищ при нагоді нового твору є пересвідчені, що вже тим самим захитали його вартістю. А проте не заперечите, що вказати на десять творів з тою самою ідеєю нічого не доказує. Стара ідея висловлена в новій формі є новою ідеєю. Щораз нові літературні твори родяться з потреби обновити старі ідеї, які задля своєї перестарілої форми перестають до нас промовляти „Чи Гомерова „Іл'яда“ не була вже повторена в своїй ідеї безліч разів у формі багато більше привабливій і може навіть більше мистецькій? Зрештою, чи вже тоді була це зовсім нова ідея? яка вам до вподоби: війна за батьківщину чи жінку?... ще й чужу! Адже не будете доказувати, що завдяки геніяльному критикові люде можуть почати читати епопею Гомера з більшою приємністю як легкий французький роман про домашню війну ізза вкраденої жінки!

Критик: Ви могли би мене вважати дуже наївним, колиб я намагався глядіти на лектуру загалу зі становища школи. Загал не можна приневолити до нудьги над твором і не можна йому розяснювати його насильно на протязі цілого року. Та ще наївнійше з мого боку було би заохочувати загал до читання т. зв. літературних новинок. Молода воююча література дуже рідко думає про те, що Ви сказали що до обнови старих ідей.

Колиб наші письменники справді почували, що висловлюють лише старі ідеї, то їх зусилля в напрямку літературної форми виглядали би зовсім инакше. Ви забули додати, що нова літературна форма родиться завдяки новим ідеям, так само як нові ідеї завдяки новій формі. А щоби мати нові ідеї — не досить навіть думати... не то писати!

Письменник: Ви здається прибільшуєте ролю ідей у літературі. Чи не треба би вважати одним з найбільших непорозумінь нашої літератури загально - розповсюднений погляд, що письменник висловлює якісь нові ідеї і саме тому є письменником, без огляду на те, як виглядає його твір? Я не хочу попасти в другу протилежність, на яку саме тепер приходить мода: не хочу заявляти, що твір це лише літературна форма. Ми робимо помилку, коли в питанню про зростаючі джерела літературної творчости — думаємо надто багато про написані книжки, забуваючи про безпосередні впливи життя. Життя щораз більше ускладнюється, індивідуалізується. Літературна продукція зосереджується і найбільше зростає саме в центрах такої індивідуалізації, у великих містах. Письменники, а за ними читаючий загал, почувають, що найкращі твори минулої доби є лише слабим відгуком наших щоденних вражінь, зворушень або бажань, які є надихані зовсім новою атмосферою, бренять наскрізь своєрідним тоном свіжости сучасности...

Критик: Не забувайте, що із зростом індивідуалізації життя зростають домагання до літератури. Письменникові щораз важше висловити духові змагання своєї доби, тому, що вони є вельми складним процесом боротьби між ріжноманітною низкою часто суперечних течій, напрямків і індивідуальностей. З одного боку кожний з нас живе дуже особистою сферою інтелектуальної праці і психічних досвідів, з другого боку почуває потребу добути з цієї сфери світогляд і переживання, які стали би синтезою тої нової прешорокої атмосфери, яку Ви називаєте сучасністю. Звідсіля всі труднощі. Важко нині письменникові написати епопею: змалювати повню сучасного життя в поодиноких образах зєднаних гармонійно. Не лекше висловити духа цієї сучасности якоюсь універсальною, всесвітною, вселюдською чи космічною ідеєю, байдуже як її назвати...

Письменник: Иншими словами: Ви схильні думати, що т. зв. сучасна література не висловлює духа своєї доби повнійше та краще ніж література минулих віків?

Критик: Ви формулуєте мою думку надто парадоксально. Адже духа даної доби пізнаємо здебільша щойно на підставі літератури. Инша річ висловлювати, инша: задовольняти...

Письменник: Виходило би, що література щораз менше у своїм розвитку задовольняє своїх сучасників.

Критик: Подекуди це правда. Геройські поеми старовини, які складались менш-більше колєктивно і співались усіма, так само як нинішні народні пісні між простолюддям, задовольняли загал повнійше ніж нас тисячі томів сучасної творчости.

Письменник: Як це пояснити? Чи ми втратили спроможність безпосередного переживання твору в наслідок занадто виніжненого смаку і надто зраціоналізованих ідей про домагання літератури? Чи в почині до писання грало би у письменника таку велику ролю невдоволення творами инших? Не забувайте, що людина починає писати перш усього тому, що почуває хист до писання, а не тому, що инші не мають цього хисту...

Критик: Що до затрачення безпосередности в приймaнню літературних вражінь, то узагальнення в цій справі є небезпечні. Найвибагливійший смак і найсуворійші критичні домагання є часто найважливійшою умовиною, щоби ще раз пережити твір, навіть дуже далекий від нас, далекий і що до часу і що до форми та ідеї. Одначе знайомість літератури, яка є джерелом нових вражінь та ідей для критика є здебільша перепоною для читача, щоби користуватись твором. Велика скількість прочитаних книжок витворює в людині без критичного хисту плутанину ідей, які на місце безпосередних вражінь кладуть схеми. Що до творчости, яка родиться з невдоволення дотеперішними зразками літератури, то Ви дали на це найкращу відповідь увагою, що людина пише виключно тому, що почуває до цього хист...

Письменник: А хист цей розвивається щораз частійше під впливом щораз більшого розповсюднення літератури...

Критик: ... і науки писання. „Те, що кожному вільно навчитись писати — сказав Ніцше — псує згодом не лише писання, але й думки“.

Письменник: За те це дає Вам багато читачів.

Критик: А Вам за багато конкурентів.

Письменник: Конкуренція істнує лише в буденнім життю, в царині професії, не в самій літературі.

Критик: Ваш ідеалізм є дуже похвальний, але, на жаль, зовсім хибний. Ніякий талант, ні його твір не має заздалегідь забезпеченого місця в Пантеоні без огляду на те: чи його зрозуміли чи ні.

Письменник: Це вже Ваше завдання, критиків, відділити зерно від полови.

Критик: Ви дуже помиляєтесь, гадаючи, що ми маємо більший вплив на читачів ніж ви, письменники. Між нашою інтелігенцією є ще люде, які прочитають инколи якусь повість або вірш, але теоретичні літературні питання! Адже не назвете критикою згідно з нашою загумінковою традицією бібліографічну балаканину підмащену компліментами на адресу автора...

Письменник: Критики можуть бодай оборонити літературу перед графоманами.

Критик: Хіба тоді, коли випадково є редакторами журналу, або мають голос при видавничих товариствах. Зрештою мусять полишити негрaмотну літературу як матеріял для сміху юмористичним журналам. Дурень не є відповідальним за свої твори. Відповідальним за нього повинен бути редактор або видавець, який друкує його...

Письменник: Але в нас думають инакше. Тому, що кожний автор є одночасно авторитетом, тому він буцім то має сам відповідати за себе своїм іменем, яке є без вартости. А такий приклад наслідують инші, і цій плутанині нема краю...

Критик: Так, так, тут нічого не вдієте. Талант наслідування є генієм людини та літератури. Злим і добрим генієм, злої і доброї літератури. Коли згадуємо геніяльні твори, тоді можемо стати гордими, що теорія Дарвіна може бути правдою. Що значить поступ! Коли силкуємось забути про ледачі книжки, які навіть не можуть бути ще раз написані, тоді навіть сумніваючись у те: чи людина походить від малпи, починаємо вірити, що вона до неї прямує.

Михайло Рудницький.

Герберт Спенсер.

У 20. роковини смерти фільософа. (1820—1903.)

Фільософічний світогляд, що зі змісту поняття „фільософія“ відкидає спекулятивну метафізику і під фільософією розуміє льогіку і теорію пізнання, називається позитивізмом. Згідно з ним: методою фільософії — метода природничих наук, межами фільософії — межі знання. Отже: фільософія у розумінні позитивізму є досвідною наукою або теорією досвідних наук.

Звичайно являється позитивізм разом з матеріялізмом і натуралізмом на склоні століть з ідеалістичними системами фільософії. У старині — по першім спекулятивнім періоді грецької фільософії — матеріяліст Демокріт, натуралісти Циніки і позитивісти Софісти; по Плятоні й Аристотелі — матеріялізм і натуралізм Стоїків й Епікурейців та позитивізм Скептиків; у 18. ст. — позитивізм Давида Юма, матеріялізм Ля-Меттрі, Гольбаха та натуралізм Ж. Ж. Руссо.

Герберт Спенсер є позитивістом. Властивий позитивізм виводять від математика д'Алемберта у 18. в. і політика Тірґота, також у 18. в., хоча саму назву „позитивізм“ ввів щойно вперве в 19. в. Август Конт (Auguste Comte), що жив 1798—1857 рр.) у творі „Cours de philosophie positive“ (1830—1842., 6 томів), автор „закону трох стадій“ (теольоґічної, математичної і позитивної) та основник т. зв. соціольоґії, науки про суспільність й її форми. В Анґлії веде позитивізм свій початок від Франціса Бекона в 17. в., переходить через вище згаданого Давида Юма у 18. в. (протиметафізна тенденція!), через Джона Стюарта Мілля в 19. в. (наука про индукцію) — до Герберта Спенсера (1820—1903 р.).

Герберт Спенсер вродився в Дерби (в Анґлії) як син учителя. До публичних шкіл ніколи не ходив, тільки виховувався приватно. Якийсь час був залізничним інжініром, відтак журналістом, вкінци нічим иншим: тільки приватним громадянином, що жив серед нужди

і нездорових відносин. Помер у Брайтен, купелевім місцевости, над морем у 1903 р.

Написав багато творів. Найважніщі з них „First Principles" (Основи фільософії) і 9 томів розвоєвої фільософії: „Система синтетичної фільософії" 1860—1893.

Фільософія згідно з поглядом Г. Спенсера є „повним обєднанням знання" у протилежности до частинного обєднання знання в поодиноких науках. Иншими словами: завдання фільософії у зведенні всіх явищ на основні поняття й пояснення їх звязи загально-обовязуючими законами. Розуміється: все так осягнене знання є тільки умовне, неабсолютного характеру, обумовлене природою людського думання, також умовною. Умовне думання в силі пізнавати тільки умовне буття, т. зн. тільки ріжнородні відносини річей між собою, порівнання, подібности, розріжнення. Отже: пізнаваємі річи істнують тільки в їх умовному істнуванні, зн. ніколи вповні, без відношень до инших, ніколи абсолютно. Та саме це абсолютне, це необумовлене, це дійсно реальне істнування є основою всего умовного, релятивного, всего фенаментального. Воно недосяжне людському думанню, воно є поза всіма звязками предметів, воно „н е п і з н а в а є м е" (Unknowable).

Герберт Спенсер знає також закид критичного реалізму проти „непізнаваємости" абсолюта (критичний реалізм твердить, що про абсолютне можемо говорити на основі відношення умовного світа до нього!) — але цей закид на його думку є нестійний. Фільософічні відповіди даного фільософа на стільки глибокі, на скільки дозволяє на це йому сила його власного відчуття і його власної віри. Віра і відчуття Спенсера бачили в абсолютнім непереможну і непроходиму межу. Говорити більше було би тільки самим словом.

А що абсолютне істнує, доказує Спенсер істнуванням самого умовного. На полі того абсолютного подають собі руки знання і віра, наука і релігія: наука стверджує істнування абсолютного, релігія робить його предметом почитання.

Наукою про непізнаваємість абсолютного стає Герберт Спенсер т. зв. агностиком, основником пізнавчо-теоретичного становища т. зн. агностицизму.

Про всі явища мусимо думати в основних поняттях простору, часу, сили і руху. Основними законами наших явищ є захований матерії та сили і закон розвою. Бо все істнуюче є у сталому русі, у безнастанній переміні буття, вічною зміною, вічним розвоєм. Вічно неспокійний світовий процес полягає на все новім поділі матерії і руху. Еволюція світа — це перехід з незложеного у зложений стан, це збирання матерії в одно, це концентрація або інтеграція. Діссолюція-ж — це росклад, дезінтеграція, розвал матерії і абсорбція руху. Ці оба чисто механічні процеси еволюції і діссолюції являються все один по другім у нашому світі, так само і в поодиноких явищах. Всесвіт розвивається вічно, без початку і без кінця, як виява безконечної й абсолютної сили. Ми — живемо в періоді еволюції. На доказ цього наводить Спенсер сонічну систему, що повстала після Кант-Ляпляса з мряковини; що все на світі росте; що в суспільному житті з родин стають племена, з племен нації, з націй конфедерації і т. д.

Закон розвою примінив Спенсер до всіх царин знання: до всіх ділянок дійсности і досвіду примінив він поняття еволюції. У такому примінненні того поняття лежить на його думку завдання фільософії. І то є Спенцер „еволюціоніст", основник еволюційного напрямку позитивізму.

Закон розвою приміняє Спенсер і в біольогії. Життя це вічне примінювання відносин до себе; вищі роди повстали з низщих. В тім розумінні антиципував Спенсер Дарвінову науку про десценденцію, про розвій родів. (Карло Дарвін жив 1809—1880; 1859 р. написав „Повстання родів через природний добір".)

Цікаві також погляди Г. Спенсера на природу духових явищ. Психічне в нього є раз функцією тілесною, раз витвором нервної системи, раз знову паралельне фізичному. І ця остання теза переважає у Спенсера: він є психофізичним паралелістом.

„Ми цілком нездібні зрозуміти, навіть взагалі собі уявити в якім відношенні є до себе психічне і тілесне", каже на одному місці. (Психофізичний паралелізм приймає, що основним ворушенням нервної системи відповідають основні стани свідомости). Притім, у Спенсера суть т. зв. духової субстанції є так само „непізнаваєма" як суть усього фізичного. І на духовому полі вищі здібности розвиваються з низших. Основні форми пізнання (простір, час і т. д.) є сьогодні в основані в людині апріорно, зн. вони завдалегідь дані його психофізичній організації — і вони важні для всього будучого досвіду. Та те, що сьогодні є апріорно дане, це все одержане в спадщині від предків, як досвід і вислід праці давних століть і генерацій. Отже: всі т. зв. апріорні складники нашого пізнання є здобуті і набуті на кінець емпірично, шляхом досвіду. У цей спосіб єднає Спенсер апріоризм з емпіризмом і вводить щось посередного між емпіричним (що бере під увагу тільки матерію, а лишає на боці всю душу) і між апріорно вродженим; — таким робом вводить релятивно-апріорне.

І суспільність згідно з поглядом Спенсера є організмом, що росте і прямує до гармонійної рівноважної точки. Суспільний лад прямує до помирення симпатичних зн. альтруїстичних й егоїстичних почувань. Спенсер вірить у загальний мир, певну відміну вічного мира. До нього йде людство через обичайність і сумління, що є вислідом досвіду предків про хосенність або шкідливість діл. Обичайність і сумління живуть у нас нині апріорно, інтуїтивно, але й вони повстали кінець-кінців емпірично.

Це є найширші загальники фільософії Герберта Спенсера. Проблеми, що їх він розвязує, вічні. Їх вирішення залежить заєдно від природи, характеру і темпераменту даного фільософа. На всякий випадок — це пекучі питання нашого істнування — і відповідь на них для нас все цінна.

Заслуга Герберта Спенсера у цьому, що він дав відповідь на ті всі проблеми; велич його в тому, що він відповів оригінально і навіть так імовірно, що — просто здається: — правдиво.

Евген Яворовський.

Бібліографія.

„ВЕСЕЛКА". Літературний місячник. Ч. 1. Січень 1923. Каліш. Ст. 42.

Л. Н. КОРОТКИЙ ПІДРУЧНИК ДО НАУКИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ. Вецляр 1917. Вид. „Гал. Накладні". Ст. 32. 16°.

А. Богданов. ПОЧАТКОВИЙ КУРС ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ. Київ-Берлін 1923. Вид. „Знаття то сила". Ст. 122. 8°.

THE FAMINE IN THE UKRAINE. Berlin 1923. Ст. 24. 8°.

„УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО". — Львів, лютий 1923. Ч. 2. Р. XI. Ст. 32. 8°.

„МОЛОДЕ ЖИТТЯ". Ч. 1—2. За січень-март 1923. Р. III.

Дописи з краю.

(Бранка, реєстрація, карні експедиції, господарка поліції й війська.)

Бережанщина.

Від дня 23. 10. 1922 до дня 3. 1. 1923 р. пересиділо в бережанській тюрмі під замітом головної зради і злочину заворушення публичного спокою (§§ 58 і 65 з. к.) 197 громадян по судовим округам, як слідує: Підгайці 43, Перемишляни 41, Рогатин 40, Бережани 29, Козова 15, Глиняни 14, Ходорів 7, Бібрка 7, Печеніжин 1. Разом 197. Після заняття між вязнями були: адвокат 1, канд. адвокатури 2, священиків 6, дідич 1, учителів 11, урядників державних 7, урядовців прив. 10, професорів гімн. 4, артистів малярів 4, купців 5, ремісників 8, студентів університету 29, канд. учительських 12, емерит. жандармів 2, учеників гімн. 11, хліборобів 84. Всі 198 політичних вязнів пересиділи разом в арешті поліційним і слідчім 4407 днів, або на більше зрозумілу рахубу: 12 літ 27 днів.

Між вязнями було 2 Наддніпрянців і 3 жінки. Всі справи після приказу апеляційного суду застановлено і на 197 справ не прийшло ні до одної розправи. Радна палата бережанського окружного суду всім арештованим відмовила права на відшкодування за незаслужений арешт, одначе такого рішення ще нікому з політичних вязнів не доручено. Як легковажно йшла забава за людську волю, доказує хоч би се, що деякі вязні сиділи по кілька днів і вийшли на волю **без переслухання і без зарєєстрування у карних реєстрах.** Їх імена: Михайло Пилипів з Вибудова (сидів 15 днів), Гринько Сновида з Нараєва (сидів 4 дні), Михайло Васьків з Шибалина (сидів 1 день), Володимир і Микола Венгер з Середного (сиділи по 10 днів).

Ще державний скарб не поплатив за повисші арешти, а почалися в нашім окрузі нові політичні арешти, тепер під замітом бунту і заворушення публичного супокою (§§ 68 і 65 з. к.) з нагоди бранки і реєстрації.

1) В Гнильчу підгаєцького повіта в неділю дня 18. лютого 1923 жандармерія окружила місцеву церковцю, впала до церкви і прикладами частувала побожних мирян, шукаючи за новобранцями. Обурені жінки, биті і катовані, підняли крик, а в понеділок прийшла в село військова карна експедиция, пограбувала багато громадян і побила людей; між иншими громадянка Анна Перестюк дістала кільканайцять ударів прикладом кріса. Тогож дня арештовано: 1) Демка Журовського, 2) Петра Журовського, 3) Мільку Чабаранок, 4) Анну Банах, 5) Генку Сміх, 6) Андрія Душняка, 7) Михайла Борсука, 8) Микиту Рудка, 9) Стефана Калакуру і 10) Стефана Білецького. Їх скутих спроваджено до Підгаєць, а дня 21. II. 1923 перевезено до бережанської тюрми. Закидують їм бунт і ведеться слідство з обовязковим слідчим арештом.

2) В Лапшині бережанського повіта жандарми зловили 3 новобранців і держали під сторожею в хаті.

Скомпромітовані жандарми приарештували радних села: 1) Стефана Захаркова, 2) Гринька Глушка, 3) Семена Глушка і 4) Івана Плонського закидуючи їм, що відбирали кріси і ляли на жандармів окріп. З тією видумкою приставили їх до бережанської тюрми дня 12. II. 1923 і від того часу згадані громадяне сидять під замітом бунту в обовязковім слідчім арешті.

3) В [redacted] бережанського повіта [redacted] жандармерія реєстрацію [redacted] і [redacted] людей до канцелярії. [redacted] люде питалися [redacted] і [redacted], на що списують людей, а діставши відповідь урядову, що „будеться вписувати на шибеницю", громадяне розійшлися домів, а один з присутних спокійно заявив,

Громадська зверхність повідомила найблищий постерунок, що в селі „бунт" і в наслідок того на другий день дня 20. II. 1923. арештовано: 1) Дмитра Козловського, 2) Дмитра Харабу, 3) Олексу Маланчука і 4) Гринька Процика і спроваджено їх до бережанської тюрми, де сидять під замітом бунту з обовязковим слідчим арештом. В тій самій справі обвинувачила жандармерія слідуючих громадянок і громадян з Дрищева: 1) Марію Кузів, 2) Марію Маланчук, 3) Анну Мапишин, 4) Анну Хараба, 5) Анну Маланчук, 6) Марію Потягач, 7) Марію Хараба жінку Михайла, 8) Анну Хараба жінку Михайла, 9) Параньку Вельгош жінку Гринька, 10) Катерину Шайда дочку Дмитра, 11) Анну Галатин дочку Петра, 12) Параньку Ганчарську жінку Федька, 13) Марію Подусівську жінку Гринька, 14) Данила Шайду сина Анни, 15) Яцка Барана сина Марії, 16) Олексу Ганчарського сина Федька, 17) Василя Шайду сина Данила, 18) Федька Дидика сина Михайла, 19) Миколу Барана сина Семка і 20) Петра Дидика сина Олекси.

Ось ті політичні вязні сидять в бережанській тюрмі, слідство справді ведеться енергічно, одначе слідчий судья з огляду на велике число посуджених і свідків не може дати собі ради. Інтервенція оборони в справі їх звільнення з огляду на наложений обовязковий слідчий арешт безуспішна.

Прокураторови приводжуються кріси й окропи, **про які крім поліційного донесення не знає ні один живий свідок**, а всеж таки люде томляться в тюрмі і видно Прокуратурі з покінченням поліційних шопок не спішно. Для вияснення справи належить зазначити, що бранка в бережанському повіті йшла дуже линяво, новобранців чи то добровольців спроваджувано під наїженими багнетами, передержувано в арешті, а що вівтірка тих арештантів ставлено перед поборову комісію. В останніх часах бранку підігнали військові карні експедиції, що безкарно гуляли по селах, забираючи людське майно. Такі експедиції сиділи по селах місяцями, а села як Слобода золота, Вербів, Лапшин, Нараїв, Вільхівець — вийшли з цілої біди так, що виглядають як по війні. Політична і військова власть на жалоби населення здвигає раменами, пояснюючи жалуючимся, що „за мало в селі рабували" і грозячи, що **такими випробованими методами таки зломлять опір повіту проти бранки.** Від 23. січня 1923 р. що кілька хвилин в напрямі бережанської тюрми йдуть хороводи скутих „добровольців" під ескортою поліції і війська.

Побоям нема кінця, а не одному новобранцеви повилітали зуби (доказ: Олекса Маланчук в арештах суду окружного в Бережанах і його жінка Маланчук).

Як виглядає бранка, може вияснити село Мозолівка, де військова експедиція під проводом поручника впала в село і награбоване жовнірами майно відставила до військового магазину в Підгайцях. Пошкодованих відсилає староста до евіденційного офіцира, а тойже до повітової Команди державної поліції і так „в кулко Мацєю", поки грабіжники не зїдять награбованого добра. — Пастушенкам з Мозолівки пощастило і вояки, котрі у них грабили, опинилися перед військовим судом ґенерального округу у Львові під замітом злочину рабунку. Характеристичний випадок з ґого самого села [redacted] Теодо-

Іванови Хронови, замешкалому на хуторі біля Мозолівки. Зявився у нього жандарм і забрав його сина, уродженого дня 8. березня 1904 заявляючи, що він обовязаний стати до бранки. Син спровадженний дня 28. лютого 1923, а тогож дня звільнила його поборова комісія в Бережанах як необовязаного до побору. Як жандарм вивів з хати сина, зявилася у Теодора Хрона експедиція військова з 4 жовнірів в асистенції заступника начальника громади Гринька Метельського і забрала у господаря 250 кг. ярої пшениці, приготовленої на насіння з двома мішками, 75 кг. житньої разової муки з мішком, 75 кг. пшеничної питльованої муки з мішком, 9 курок, 2 гуски і 2 бохонці господарського разового хліба тай ще 1 мішок. Все те добро мусів господар наладувати на свою власну фіру і своїми власними кіньми відвезти до Мозолівки, звідки на приказ поручника вивіз своє майно до Підгаєць до військового магазину. Теодор Хрін не хотів подарувати безправно забраного у нього добра, вдався до адвоката, списав все на папері і з готовим поданням зайшов до староства в Підгайцях, домагаючися звороту забраного добра і виказуючи, що так звана „реквізиція“ що до його майна була безправна. І староста і офіцер евіденційний і командант повітової державної поліції сказали петентови, що про сю грабіж нічого не знають. Теодор Хрін, доходячи далі свойого відшкодування, передав справу команді генеральної округи у Львові з просьбою, щоб вислідила особи грабіжників і звернула йому зрабоване добро. С.

Присилайте складки на пресовий фонд на ню. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

✝ Посмертні згадки.

Володимир Калин, університетський студент і артист українських театрів, помер в Тернополі дня 14. січня ц. р. на чахотку. Покійний, син адвоката д-ра Івана Калина, людина дуже способна, мав великий мистецький таланс яко драматичний артист. На театральні дошки вступив ще в часах російської інвазії і своїм талантом та працею вибився вскорі на визначне місце в українському державному театрі та в театрі Куроаса в Києві, Умані і инших містах на Великій Україні. Працюючи для української сцени серед великих злиднів в часі большевицького режіму, грав, часто не маючи в устах нічого по кілька днів. Праця серед голоду і холоду та душевні муки, підорвали його здоровля. Попав в чахотку, не уступаючи до осені зі сцени. В жовтні м. р. вернув разом з дружиною вже тяжко недужий до своїх батьків в Тернополі та виїхав сейчас на лікування до Закопаного. Вже однак було за пізно. Зійшов в могилу в 26 році життя яко жертва лихоліття, полишаючи по собі щирий жаль яко по гарній і многонадійній людині. Невдовзі по тім померла в Закопанім і його дружина — також на чахотку — лікарка-дентистка в Уманя.

Тадей Романів. Дня 2. марта 1923 помер від пятнистого тифу в 21 році життя в епідемічному шпиталі в Тернополі український політичний вязень Тадей Романів, учень IV учит. семинарії в Тернополі. Арештований разом з 70 иншими молодими Українцями Тернопільщини на тлі акції проти примусової бранки до польського війська з кінцем січня ц. р., посидів якийсь час серед страшних відносин в тернопільських поліційних арештах. Опісля перенесено всіх політичних арештантів під замітом сакрементального § 58 з. к. до слідчої вязниці окружного суду в Тернополі. Перед місяцем вибухла в цій тюрмі, що стало гостює десятки а не раз сотки, українських політичних вязнів, страшна епідемія пятнистого тифу, занесена польськими жовнірами інквізитами, що займають часть тюремного будинку. На цю недугу захворіло кільканайцятьох вязнів, кількох вже померло, а решта бореться зі смертю. Від пятнистого тифу помер і покійний Тадей Романів, один з провідників тутешньої молоді середніх шкіл як жертва сучасного великого лихоліття. Оставив матір вдову-Мазурку, — що мала всього двоє дітей, з котрих старший син як стрілець УГА. помер від тифу на Великій Україні, а тепер другий і останній на цю саму недугу у польській тюрмі. Величаві похорони пок. Т. Романова 3. марта 1923 були величавою протипольською манїфестацією всього без виїмки українського громадянства Тернопвля. Рідна земля хай буде пером новій жертві наших визвольних державних стремлінь.

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу“.

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, (Шашкевича 5).

В неділю 18. ц. м. по полудни о год. 3-ій опера Ф. Сметани: „ПРОДАНА НАРЕЧЕНА“ з Гаском, Сорокою, Рубчаком, Стадниковою в головних ролях. Вечером о 7 год. весела оперета „БАРОН КІММЕЛЬ“ з Давидовичем в головній ролі. Еволюції укладу Давидовича.

Білети продає раньше „Союзний Базар“, (дім „Дністра“) а в день вистави від год. 5 вечер каса театру. 1—1

Передплачуйте „ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК“. Виходить що місяця книжками по 6 аркушів друку. Ціна одної книжки 5000 мп., з пересилкою 5500 мп. Редакція і Адміністрація: Львів, Чарнецького ч. 24. 1368 3—5

Оповістка. Загальні Збори Філії Тов. Просвіта в Тлустім відбудуться дня 22. марта 1923. р. о годині 12. в полудне в домівці „Народного Дому“ в Тлустім. — Порядок дневний: Звіт з діяльности. Вибір Виділу. Вибір делегата на Загальні Збори тов. „Просвіта“ у Львові. Внески членів. — Тлусте 10. марта 1923. — Виділ. 1911 1—1

На українську університетську молодь. Нам передано слідуюче письмо з просьбою о поміщення: Їх Магнифіценція Вп. д-р Василь Щурат, ректор українського університету у Львові. — Ваша Магніфіценціє! Їх Екселенція о. Митрополит Андрей граф Шептицький передає на Ваші руки квоту 3,000.000 мп. (виразно три міліони марок польських), для харчівні веденої через нашу академічну молодь при вул. Супінського. Сума та призначена є на прохарчування найбіднійшої академічної молоді, котра після Вашої гадки не є в можности оплатити навіть належитости в згаданій академічній харчівні за денне прохарчування побираної. — У Львові, дня 14. марта 1923. — Т. Войнаровський в. р. XXII 1—1

Подяка. Секція Допомоги емігрантам при Кр. К-ті Допом. „Голодній Україні“ отсею дорогою складає щиру подяку Вп. п. **Романові Зубикові** за щедрий дарунок в матерії на одіж для дітей з В. України. — Ол. Барвінський — голова. — Гр. Деркач — секретар. 1908 1—1

Дрібні оголошення.

СЛУЖНИЦІ кухарки до всего, що уміла би смачно варити пошукується. — Зголошення до Адміністрації під: „добра посада“. 1907 1—5

МОЛОДА вдова, Нїмка, глядає посади господині, ласкаві зголошення по можности в німецькій мові до Адмін. під „Віденка“. 1889 2—3

КОНЦІПІЄНТА з практикою пошукує адвокат Мудрецький в Товстім (Тлусте). Неприняті зголошення остануть без відповіди. 1896 3—5

СКЛАД НОТ Романовича 11., бічна Академічної площі поручає найсвіжіщі журналі, рівнож висилка на провінцію. 1856 4—4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

1814 6—6

ДЕНТИСТ

ЯКІВ НАСС

б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню

— вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —

Штучні зуби в кавчуку, золоті, після американського систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

Дня 30. марта 1923. о год. 10. перед пол. відбудеться в домівці „Української Бесіди“

II-гий КРАЄВИЙ

Кооперативний Зїзд

зі слідуючою програмою:

1) Відкриття Зїзду і вибір Президії.
2) Сучасний стан нашої кооперативної організації і усталення програми праці — реф. Юліян Павликовський.
3) Ухвалення резолюцій.
4) Замкнення Зїзду.

Всі союзні Кооперативи мають право вислати на цей Зїзд по двох відпоручників з повновластями підписаними Управою кооперативи. Особи, які не будуть відпоручниками кооперативів, а займаються кооперацією і хочуть взяти участь в Зїзді, можуть одержати запрошення в Краєвім Союзі Ревізійнім. 1912б 1—2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Т-ва „Руска Каса“ в Борини

відбудуться дня 25. березня 1923. о год. 3. гол. в льокали Товариства із слідуючим порядком:

1) Відчитання послідного протоколу Заг. Зборів.
2) Звіт з діяльности і рахунків Дирекції.
3) Звіт Надзірної Ради і Контрольної Комісії.
4) Приділення чистого зиску.
5) Внесення членів.

На случай браку комплету, відбудуться другі Заг. Збори тогож дня о год. 5. по пол. з тим самим порядком, а при довільнім числі членів.

Бориня, дня 12. марта 1923.

Д. Мотринець касієр. 1905 1—1 *о. Г. Мороз* голова.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„УДІЛОВОЇ КАСИ“

кооперативної, господарської, промислової, торговельної і обезпеченевої Спілки друкарів і споріднених професій у Львові, кооператива зареєстр. з обмеж. порукою відбудуться в неділю, дня 25. марта ц. р. о 11. год. перед пол. в салі Т-ва друкарів „Огниско“ вул. Пекарська ч. 18, з слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів, 2) Звіт касовий і замкнення рахунків за I. адміністр. рік (від 1. січня до 31. грудня 1922.), 3) Звіт Ревізійної Комісії, 4) Доповняючий вибір 4 членів Надз. Ради, 5) Доповняючий вибір 1 члена-заступника Дирекції, 6) Внесення та запити. В разі браку достаточного числа членів, відбудуться о годину пізнійше т. є. о 12. другі Заг. Збори того самого дня, з тим самим порядком нарад, а повзяті ухвали будуть правосильні. — За Надзірну Раду: **В Павліновскі**, предсідник Н. Ради, **М. Синюта**, секретар. 1910 1—1

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Спілки ощ. і позичок в Борини

відбудуться дня 25. марта 1923. о годині 2. по пол. в домі Читальні в такім порядку:

1) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів.
2) Звіт Управи.
3) Звіт Надзірної Ради.
4) Затвердження рахунків.
5) Внесення членів.

В браку комплету, відбудуться другі Заг. Збори Спілки з тим самим порядком денним тогож дня о год. 4. по пол. при довільнім числі членів.

Від Управи Спілки.

В Борини, дня 12. марта 1923.

Н. Оначишин член Управи. 1906 1-1 *о. Г. Мороз,* управитель

Рада Товариства Краєвий Союз Ревізійний українських стоварищень господарських, позичкових, торговельних і промислових у Львові скликує на основі § 27 ст.

XIII.

Звичайний Заг. Збір Союза,

який відбудеться дня 31. березня 1923 р. о год. 10 ій перед полуднем в салі „Української Бесіди“ ул. Рутовського ч. 22 (Народний Дім) із слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Збору.
2) Відчитання протоколу з послідного Загального Збору з дня 25. березня 1922.
3) Звіт з діяльности за 1922 р.
4) Рахунковий звіт за 1922 р. і уділення абсолюторії уступаючій Раді.
5) Прелімінар буджету на рік 1923 і усталення членських вкладок союзних кооператив на 1923 рік (§ 9 статута).
6) Вибір голови і 12 членів Ради (§ 17 статута).
7) Усталення програми праці нашої кооперативної організації і ухвалення резолюцій.
8) Внесення і запити.

На Загальний Збір має вислати кожда союзна Кооператива (стоваришення) одного відпоручника з правом рішаючого голосу. Висланий відпоручник мусить виказатися повновластю на письмі і зложити її до рук Предсідателя Загального Збору (§ 12 статута).

На Загальнім Зборі мають право голосування лишень легітимовані відпоручники союзних Кооператив, а вільний вступ з голосом дорадчим, мають всі члени союзних кооператив (стоваришень після § 15 статута).

Відпоручників кождого із союзних Кооператив Загальний Збір установлює Дирекція (Управа).

Повновласть має такий текст: „Відпоручником нашої кооперативи (стоваришення) на Загальний Збір Товариства Краєвий Союз Ревізійний у Львові, який відбудеться дня 31. березня 1923 р., установлюємо [illegible] . . . . . Дата. Стампіля і підписи Управи. Відтак: „Приймаю“ — і підпис повновласника“.

Ні одна союзна Кооператива (стоваришення) не повинна ухилитися від обовязку вислати свого відпоручника на цей Загальний Збір, який має послужити новим дороговказом нашій кооперативній роботі в біжучий момент тяжкої економічної кризи народу.

За Раду Краєвого Союза Ревізійного:

Ю. Павликовський голова. 1912 а) 1—2. А. Рожанський секретар.

Українські Інваліди!!

Вписуйтеся як найшвидше і найчисленнійше в члени **„УКРАЇНСЬКОГО КРАЄВОГО Т-ВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ У ЛЬВОВІ“.** Членська вкладка виносить лише 300 мп. місячно! Не Забувайте, що лиш тоді зможете користати з всяких підмог, коли станете членами згаданого Т-ва! Членські вкладки проситься присилати на слідуючу адресу: „Українське Краєве Т-во Опіки над Інв.“ у Львові, Руська 3/II. 3-3 XXI

Ширіть наш часопис!

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від пятниці 16. березня 1923. велику удраматизовану поему найбільшого поета Франції Lamartin-а на 6 дій п. з.

„JOCELYN“

Казковий світ париських сальонів з часів Директоріяту. — Знимки виконані найбільшою світовою фабрикою „Gaumont“. — Головну ролю грає славний трагік Armand Taffier і прекрасна фільмова зоря Myrga.

За редакцію відповідає Ол. Кузька.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.